KOMISJONI OTSUS,

19. juuni 2013,

milles käsitletakse riigiabi nr SA.30753 (C 34/10) (ex N 140/10),

mida Prantsusmaa kavatseb anda hobuste võiduajamisi korraldavatele ühingutele

(teatavaks tehtud numbri C(2013) 3554 all)

(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2014/19/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku ([1]),

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama oma märkusi vastavalt eespool nimetatud artiklitele ([2]) ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1 MENETLUS

(1) 13. aprilli 2010. aasta kirjaga teatasid Prantsuse ametiasutused komisjonile kavast kehtestada maksulaadne lõiv hobuste võiduajamistel internetis panuste tegemisele, eesmärgiga rahastada hobuste võiduajamiste korraldajatele usaldatud avalikku teenust.

(2) 17. novembri 2010. aasta kirjaga teatas komisjon Prantsusmaale oma otsusest algatada seoses eespool nimetatud meetmega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetlus (edaspidi „menetluse alustamise otsus").

(3) Komisjoni otsus menetluse alustamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([3]). Komisjon palus huvitatud kolmandatel isikutel esitada oma märkused kõnealuse meetme kohta.

(4) Prantsusmaa esitas oma märkused menetluse algatamise otsuse kohta 18. jaanuaril 2011. aastal.

(5) Komisjonile laekus huvitatud isikutelt mitmeid märkusi (vt alltoodud tabel 1):

Tabel 1

Huvitatud isikud

Seisukoht	Asutus	Lühikirjeldus	Kuupäev
Pooldavad meetme võtmist	**Cheval français**	Traavivõistluste korraldajate emaettevõtja	11.2.2011
	France Galop	Galopivõistluste ja takistussõitude korraldajate emaettevõtja	11.2.2011
	Laboratoire des courses hippiques	Dopinguvastaseid kontrollimeetmeid teostav mittetulundusühing, mida rahastavad täies ulatuses emaettevõtjad	11.2.2011

([1]) Alates 1. detsembrist 2009 muutusid Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklid 87 ja 88 vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliteks 107 ja 108. Mõlemal juhul on artiklid sisuliselt identsed. Käesolevas otsuses tuleks viiteid Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108 käsitada vajaduse korral viidetena EÜ asutamislepingu artiklitele 87 ja 88. Euroopa Liidu toimimise lepinguga tehti terminoloogiasse teatavaid muudatusi: „ühendus" asendati „liiduga", „ühisturg" „siseturuga" ja „Esimese Astme Kohus" „Üldkohtuga". Käesolevas otsuses kasutatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu terminoloogiat.

([2]) ELT C 10, 14.1.11, lk 4.

([3]) Vt joonealune märkus 2.

Seisukoht	Asutus	Lühikirjeldus	Kuupäev
	Association de Formation et d'Action sociale des Ecuries de courses	Mittetulundusühing, mis tegeleb kutseõppe ja sotsiaalmeetmetega hobuste võiduajamiste valdkonnas ja mida rahastavad 60 % ulatuses emaettevõtjad.	11.2.2011
	Euroopa Traaviliit	19 Euroopa riigi riiklikke traaviliite ühendav organisatsioon	9.2.2011
	European and Mediterranean Horseracing Federation	Organisatsioon, mis ühendab 18 hobuste võiduajamist korraldavat asutust (neist 14 Euroopa asutust) ja mille eesmärk on edendada hobuste võiduajamisi. Prantsusmaad esindab selles organisatsioonis France Galop.	14.2.2011
On meetme vastu	**European Gaming & Betting Association**	Belgia õiguse alusel asutatud mittetulundusühing, mis koondab Euroopa raha- ja hasartmängude korraldajaid.	14.2.2011
	Anonüümne	Ei esitata	14.2.2011

(6) Huvitatud isikute märkused edastati Prantsusmaale 28. veebruaril 2011. 4. aprillil 2011 esitas Prantsusmaa oma kommentaarid kolmandate isikute märkuste kohta.

(7) 12. aprillil 2011 edastas komisjon Prantsusmaa ametiasutustele teabenõude.

(8) 4. mail 2011 toimus komisjoni talituste ja Prantsusmaa ametiasutuste töökoosolek.

(9) 11. mai 2011. aasta kirjaga palus Prantsusmaa pikendada 12. aprillil 2011 edastatud küsimustele vastamise tähtaega, komisjon nõustus tähtaja pikendamisega 16. mai 2011. aasta kirjaga. Prantsusmaa vastas kõnealustele küsimustele 20. juunil 2011.

(10) Komisjoni talituste ja Prantsusmaa ametiasutuste töökoosolekud toimusid 11. juulil ja 9. detsembril 2011.

(11) 14. detsembril 2011 esitas Prantsusmaa oma esialgse teatise muutmise kava.

(12) 16. detsembril 2011 edastas komisjon Prantsusmaale küsimused uue kavandatava meetme kohta. Prantsusmaa ametiasutused edastasid oma vastuse 1. märtsil 2012.

(13) 30. märtsil 2012 toimus komisjoni talituste ja Prantsusmaa ametiasutuste töökoosolek, millel käsitleti Prantsusmaa ametiasutuste kavandatud uut meedet.

(14) Pärast komisjoni nõudeid uue meetme kohandamise kohta edastasid Prantsusmaa ametiasutused täiendavat teavet 6. detsembril 2012, 21. jaanuaril 2013 ja 27. veebruaril 2013.

(15) 29. aprillil 2013 esitasid Prantsusmaa ametiasutused komisjonile 13. aprillil 2010 esitatud teatise ametliku muudatuse, mis hõlmas komisjoni talitustega arutatud uut meedet.

2 ESIALGSELT TEATATUD MEETME KIRJELDUS

2.1 Kontekst: hasartmängude turu konkurentsile avamine

(16) Prantsusmaa avas interneti hasartmängude sektori konkurentsile 12. mai 2010. aasta seadusega nr 2010-476 interneti hasartmängude sektori konkurentsile avamise ja reguleerimise kohta (edaspidi „12. mai 2010. aasta seadus").

(17) 12. mai 2010. aasta seaduse eesmärgiks oli panna piir internetis levivale ebaseaduslikule hasartmängude pakkumisele. Mängude populaarsust ja väiksemat sõltuvuse tekitamise ohtu silmas pidades avati konkurentsile kolme liiki mängud: hobuste võiduajamiste kihlveod, sportlikud kihlveod ja *online* pokkerimängud.

(18) Interneti hasartmängude ja kihlvedude korraldajatel peab olema viieks aastaks väljastatud luba ning nende tegevus peab vastama teatud tingimustele, mida kontrollib 12. mai 2010. aasta seadusega asutatud sõltumatu haldusasutus – interneti hasartmängude reguleerimise amet (*autorité de régulation des jeux en ligne* (ARJEL)).

(19) Pärast interneti hasartmängude turu avamist konkurentsile 24. novembril 2010 lõpetas komisjon ([4]) Prantsusmaa vastu alustatud rikkumismenetluse. Kõnealust rikkumismenetlust ([5]) alustati 2006. aastal, sest komisjoni hinnangul olid Prantsusmaa võetud välismaiste teenuseosutajate tegevust takistavad meetmed ebaproportsionaalsed. Seoses selle rikkumismenetlusega oli komisjon esitanud 2007. aastal põhjendatud arvamuse ([6]).

([4]) Vt eeskätt IP/10/1597.
([5]) Vt eeskätt IP/06/1362.
([6]) Vt eeskätt IP/07/909.

(20) Enne konkurentsile avamist oli hobuste võiduajamiste kihlvedudele väljaspool hipodroomi tehtavate panuste korraldamisel monopoolseks ettevõtjaks PMU (*Pari mutuel urbain*), kes on kaht võiduajamiste korraldamisega seotud emaettevõtjat ([7]) ja 49 maakondlikku hobuste võiduajamiste ühingut (edaspidi „hobuste võiduajamiste ühingud") koondav majandushuviühing, ([8]) mille tegevus hõlmas panuste tegemise korraldamist nii interneti kaudu, PMU enda müügivõrgu vahendusel kui ka hipodroomidel.

(21) Meetmest teatamise hetkel, 2010. aastal ulatus PMU vahendatavate võiduajamiste kihlvedude kogumaht 9 342 miljoni euroni, millega PMU on suurim võiduajamiste kihlvedude vahendaja Euroopas ja suuruselt teine vahendaja maailmas. 2010. aastal tuli 8,5 % PMU käibest ([9]) interneti vahendusel sõlmitud kihlvedude korraldamisest. PMU puhaskasum, 2010. aastal 790,9 miljonit eurot, ([10]) maksti täies ulatuses välja hobuste võiduajamiste ühingutele. Selle abil rahastati 80 % ulatuses hobusekasvatuse sektorit (hobusekasvatus, treeningukeskused, ratsaspordikeskused...), mis annab tööd ligikaudu 74 000 inimesele ja hõlmab enam kui 250 hipodroomi kõikides maakondades.

2.2 **Esialgselt teatatud meetme eesmärk**

(22) Võttes arvesse PMU olulisust hobusekasvatuse sektori rahastamisele, kartsid Prantsusmaa ametiasutused, et interneti hasartmängude ja kihlvedude korraldamise konkurentsile avamine võib kahjustada kõnealuse sektori elujõulisust, kui PMU kasum oluliselt väheneb järgmiste asjaolude tulemusena:

— teiste internetis hobuste võiduajamiste kihlvedude sõlmimisega tegelevate ettevõtjatega tekkiv konkurents;

— asjaolu, et seoses internetis sportlike kihlvedude legaliseerimisega võivad hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldamisega tegelevad teatud ettevõtjad pöörduda sportlike kihlvedude korraldamise valdkonda, mis muudaks turu struktuuri.

(23) Seetõttu otsustas Prantsusmaa kehtestada interneti kaudu sõlmitavatele hobuste võiduajamiste kihlvedudele maksulaadse lõivu, et vältida nende konkurentsile avamise tõttu hobusekasvatuse sektori võimalikku ebastabiilseks muutumist ja sellest tuleneda võivaid negatiivseid tagajärgi. Prantsusmaa ametiasutuste väitel rahastatakse interneti kaudu sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude suhtes kohaldatava maksulaadse lõivu abil üldist majandushuvi pakkuvat teenust, mille osutamine tehti ülesandeks hobuste võiduajamiste ühingutele (vt jaotis 2.3).

(24) Maksulaadset lõivu kohaldatakse kõikide interneti kaudu sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude suhtes, sealhulgas ka nende kihlvedude suhtes, mis sõlmitakse PMU kontorites, ja sellest saadav tulu makstakse täies ulatuses hobuste võiduajamiste emaettevõtjatele (proportsionaalselt eri liiki võiduajamistele, st traavi-, galopi- ja takistussõitudele tehtud panuste suhtes), kes edastavad vastavad summad erinevatele meetmest kasusaajatele ([11]). Need tulud täiendavad rahastamist, mis tuleneb PMU füüsilistes müügipunktides sõlmitud kihlvedudest (edaspidi „müügipunktides sõlmitud kihlveod") saadavast tulust. 2010. aasta majandusaasta andmete põhjal eeldati, et maksulaadsest lõivust saadav tulu võib olla ligikaudu 64 miljonit eurot.

(25) 2010. aastaks kavandatud maksulaadse lõivu määr oli 8 % kõikidest interneti vahendusel hobuste võiduajamistel tehtud panustest, arvestatuna 2008. aasta finantsandmete põhjal, ning see vastas avaliku teenuse osutamise kulude ja kõikide interneti vahendusel ja müügipunktides sõlmitud kihlvedude panuste suhtele. Seega oli kavandatud maksulaadse lõivu määra eesmärgiks saada avaliku teenuse osutamise rahastamiseks PMU-lt ja teistelt hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajatelt varasemaga võrreldes sama suur summa. Maksumäära oli võimalik üle vaadata, lähtuvalt avaliku teenuse osutamise kulude muutumisest ja hobuste võiduajamiste kihlvedude panuste suurusest, kasutades selleks üldjuhul järgmist valemit:

$$\text{Maksumäär} = \frac{\text{Avaliku teenuse osutamise kulud (aasta N} - 2\ ([12]))}{\text{Hobuste võiduajamiste kihlvedude panused (aasta N} - 2)}$$

([7]) Kõikides võiduajamiste valdkondades (traav, galopisõit ja takistussõit) on põllumajanduse küsimuste eest vastutav minister kinnitanud ühe hobuste võiduajamisi korraldava asutuse hobuste võiduajamiste emaettevõtjaks: traavivõistluste puhul on selleks Cheval Français, galopi- ja takistussõitude puhul France Galop. Emaettevõtjatel on keskne roll oma valdkonna võiduajamiste korraldamisel, mille peale sõlmitakse kihlvedusid.

([8]) Majandusühing on läbipaistva struktuuriga ettevõte, millel puudub osakapital ja mille on asutanud selle liikmed teatud tegevuste ühiseks teostamiseks.

([9]) 2008. aastal 5,8 % ja 2009. aastal 7,2 %.

([10]) 2008. aastal 736,4 miljonit eurot, 2009. aastal 731,4 miljonit eurot.

([11]) Võiduajamiste emaettevõtjad tagavad maksust saadava tulu jagunemise abi saajate vahel: hobuste võiduajamiste ühingud (sealhulgas emaettevõtjad ise), Prantsusmaa riiklik hobuste võiduajamiste föderatsioon, hobuste võiduajamiste laboratoorium, Pariisi hipodroomide tehniline grupp, võiduajamistallide koolitus- ja sotsiaalmeetmete ühing ning piirkondlikud föderatsioonid.

([12]) Kontrollaastaks on aasta N–2 seoses maksumäära arvutamiseks vajalike finantsandmete kättesaadavusega.

Meetme teatises oli samas ette nähtud, et kõnealune maksumäär pidi jääma vahemikku [7–9 %]. Eespool toodud valemi alusel oleks 2012. aasta maksumäär 2010. aasta majandustulemuste põhjal 8 % (vt põhjendus 113).

(26) Lisaks tuludele, mida saadakse PMU poolt müügipunktides sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedudelt ja maksulaadsest lõivust, saavad hobuste võiduajamiste ühingud tulu ka sportlike kihlvedude ja *online* pokkeri pealt, mille korraldamiseks PMU sai loa pärast interneti hasartmängude turu konkurentsile avamist.

(27) Meetmest teatamise hetkel oli ette nähtud, et kõnealune maksulaadne lõiv, mida võetakse hobuste võiduajamise kihlvedude pakkumisel internetis, lisandub üldise maksuõiguse alusel kehtestatud maksudele ning seda kohaldatakse kõikide müügipunktides ja interneti vahendusel sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedude suhtes. Üldises maksuseaduses oli sätestatud, et hobuste võiduajamiste kihlvedude vahendajad peavad maksma maksu, mille suurus on 5,7 % tehtud panuste summast ([13]).

2.3 **Hobuste võiduajamiste ühingute avaliku teenuse osutamise kohustus**

(28) Prantsusmaa ametiasutuste teatise kohaselt osutavad hobuste võiduajamiste ühingud avalikku teenust, mis hõlmab järgmisi valdkondi:

— hobuste tõuparandus;

— hobusekasvatuse edendamine;

— võiduajamiste ja hobusekasvatuse alane koolitustegevus;

— maaelu areng.

(29) Selline peamiselt hobuste võiduajamiste ühingutele pandud kohustus jätab erilise rolli emaettevõtjatele, kellel on keskne roll võiduajamiste korraldamisel ja hobusekasvatuse valdkonnas üldiselt ([14]). Ühingutel Cheval Français ja France Galop on otsustava tähtsusega vastutus järgmistes valdkondades:

— võiduajamiste reeglistiku väljatöötamine ja kohaldamine;

— võiduajamiste korraldamine;

— hüvitiste andmise tingimuste väljatöötamine ja hüvitiste eraldamine;

— võiduajamiste ja hobusekasvatuse valdkonna eeskirjade väljatöötamine;

— võiduajamiste korraldamiseks vajaliku varustuse hankimine;

— hobuste valik;

— kutsealase väljaõppe korraldamine.

(30) Hobuste võiduajamiste ühingutele pandud avaliku teenuse osutamise kohustust täidetakse järgmiste toimingute abil:

— preemiate ja toetuste maksmine hobusekasvatajatele, omanikele ja džokidele, kes on seotud hobuste võiduajamiste ühingu korraldatud võiduajamistel osalevate hobustega;

— hobuste võiduajamiste ühingute teostatav võiduajamiste korraldamine, sealhulgas hipodroomide hooldus ja ehitamine;

— hobuste võiduajamiste dopinguvastane kontroll, mida teostab hobuste võiduajamiste laboratoorium (LCH);

— Võiduajamiste kutsealase koolituse ja sotsiaalmeetmete ühingu (AFASEC) tegevus kutsealase koolituse valdkonnas, mis hõlmab kõiki võiduajamistega seotud ameteid (džoki, ajur, treener jne).

(31) Kõnealuse avaliku teenuse osutamise netokulu 2010. aastal oleks ligikaudu 747 miljonit eurot ([15]) (vt põhjendus 113). Järgnevas graafikus on toodud eri toimingute (kulude) osakaal kõnealuses kogusummas.

([13]) Üldise maksuseaduse artikkel 302*bis* ZG.

([14]) 2. novembri 2010. aasta dekreet nr 2010-1314 hobuste võiduajamiste ühingutele pandava avaliku teenindamise kohustuse ja võiduajamiste korraldamise emaettevõtjate sekkumismeetodite kohta.

([15]) See vastab kogukuludele 775 miljonit eurot ja tuludele 28 miljonit eurot.

Joonis 1

Avaliku teenuse osutamise kulude jagunemine (2010. aasta andmed)

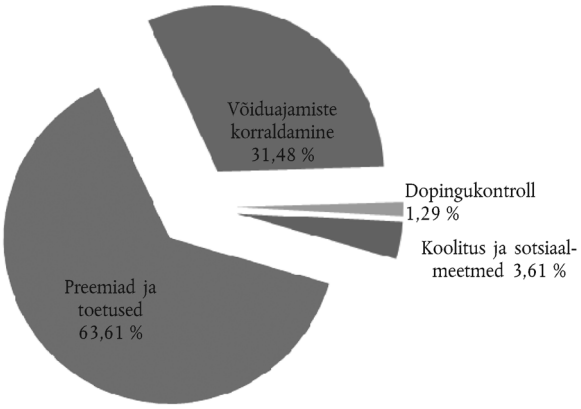

(32) Kõige suurem osakaal teatises osutatud avaliku teenuse väidetavate kulude seas (vt joonis 1) 2010. aastal oli hobusekasvatajatele, omanikele ja džokidele makstavatel preemiatel ja toetustel (493 miljonit eurot ehk ligikaudu 63,6 % kogukuludest). Järgmise suurema osa kuludest moodustasid võiduajamiste korraldamise kulud (244 miljonit eurot ehk ligikaudu 31,48 % kogukuludest).

(33) Avaliku teenuse, mida Prantsusmaa kirjeldab meedet käsitlevas teatises, kogukulude rahastamine oli nähtud täies ulatuses ette hobuste võiduajamiste ühingute tuludest, mis saadakse PMU interneti teel sõlmitud kihlvedudest, PMU müügipunktides sõlmitud kihlvedudest, hipodroomidel sõlmitud kihlvedudest ja muudest hobuste võiduajamiste ühingute omavahenditest (näiteks hipodroomide piletitulust).

3 AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSED

(34) Komisjon leidis, et kõik tingimused meetme riigiabiks kvalifitseerimiseks olid täidetud. Olles kaalunud kehtivate õigusaktide sätete alusel olemasolevaid võimalusi, ei näinud komisjon võimalust kinnitada, et teatatud meede on siseturuga kokkusobiv.

(35) Eeskätt väljendas komisjon sügavat kahtlust Prantsusmaa otsuse kohta, mille kohaselt hobuste võiduajamiste ühingute osutatav teenus kvalifitseeriti üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks, mille suhtes oleks seetõttu võimalik kohaldada avaliku teenuse osutamise hüvitist ja lugeda see siseturuga kokkusobivaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 tähenduses ja ühenduse raamistiku alusel, mis reguleerib avalike teenuste eest makstava hüvitisena antavat riigiabi ([16]).

(36) Lisaks sellele ei võimaldanud komisjoni läbiviidud esialgne uurimine tuua välja ühtegi teist võimalust kõnealuse meetme kokkusobivaks tunnistamiseks. Komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt ei vastanud kõnealune abi ei Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud üldistele kokkusobivuse tingimustele ega muudes dokumentides, nagu regionaalabi suunised ([17]) või põllumajandussuunised, ([18]) sätestatud tingimustele.

(37) Lisaks sellele, võttes arvesse tihedat seost vaadeldava abimeetme ja maksulaadse lõivu võtmise vahel, peab olema tagatud kõnealuse lõivu kokkusobivus asutamislepingu teiste põhimõtetega, ning komisjon väljendas kahtlusi maksulaadse lõivu kokkusobivuse kohta teenuste osutamise vabaduse põhimõttega, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 565, ja mittediskrimineerimise põhimõttega, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 110.

4 ÜLEMINEKUMEETMED

(38) Enne komisjonipoolset otsust võttis Prantsusmaa 20. oktoobril 2010 vastu otsuse üleminekumeetme kohta, mille kohaselt võeti 8 % suurust maksu interneti vahendusel sõlmitavatelt hobuste võiduajamiste

([16]) Prantsusmaa ametiasutused olid meetmest teatanud ühenduse raamistiku alusel, mis reguleerib avalike teenuste eest makstava hüvitisena antavat riigiabi, ELT C 297, 29.11.2005.
([17]) Regionaalabi suunised aastateks 2007–2013, ELT C 54, 4.3.2006.
([18]) Ühenduse suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013, ELT C 319, 27.12.2006.

kihlvedudelt, kusjuures seda meedet kohaldati tagasiulatuvalt alates 3. augustist 2010. Samas ei läinud sellest maksust saadav tulu hobuste võiduajamiste ühingutele, vaid suunati otseselt Prantsusmaa riigieelarvesse.

(39) Samaaegselt kõnealuse üleminekumeetme võtmisega vähendas Prantsusmaa kõikide müügipunktides ja interneti vahendusel sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedude pealt üldise maksuõiguse alusel võetava maksu määra. Kõnealuse maksu määra vähendati 5,7 %-lt 4,6 %-le panuste summast.

5 PRANTSUSMAA AMETIASUTUSTE MÄRKUSED

(40) Prantsusmaa ametiasutused edastasid 18. jaanuari 2011. aasta kirjaga oma märkused menetluse algatamise otsuse kohta.

5.1 Riigiabi olemasolu

(41) Prantsusmaa ametiasutused ei vaidlusta meetme riigiabiks kvalifitseerimist, mis on kooskõlas nende esitatud teatisega, kuid soovivad täpsustada järgmisi punkte.

5.1.1 *Hobuste võiduajamiste ühingutele antava majanduseelise olemasolu*

(42) Prantsusmaa ametiasutused kahtlevad selles, et kõnealuse meetmega antakse hobuste võiduajamiste ühingutele eelis võrreldes interneti vahendusel sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldamise konkurentsile avamise eelse olukorraga. Vaadeldav meede seisneb lihtsalt kohanemises uue olukorraga, kus turul ei ole enam üksainus vahendaja, vaid mitmed ettevõtjad. Varasemalt üksnes PMU-l lasunud koormus jagatakse lihtsalt kõikide vahendajate vahel. Prantsusmaa ametiasutused on samuti seisukohal, et vaadeldav meede ei saa anda PMU-le eelist, kuivõrd PMU annab kogu maksust saadud tulu edasi hobuste võiduajamiste ühingutele.

5.1.2 *Mõju konkurentsile ja kaubavahetuse kahjustamine*

(43) Prantsusmaa ametiasutused on seisukohal, et meede ei saa kahjustada konkurentsi interneti vahendusel sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldamise turul, sest maksu kohaldatakse ühetaoliselt kõikide interneti vahendusel hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate suhtes, samuti ei kahjustata konkurentsi ka võiduajamiste korraldajate puhul, kuna võiduajamisi korraldavad ühingud ei ole konkurentsiolukorras, vaid teevad Euroopa ja isegi ülemaailmsel tasandil üksteisega koostööd (näiteks koordineeritakse võiduajamiste ajakavasid, et vältida kokkulangevusi).

5.2 Hobuste võiduajamiste ühingute tegevuse üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks kvalifitseerimine

(44) Prantsusmaa ametiasutused rõhutasid asjaolu, et liikmesriikidel on üldist majandushuvi pakkuvate teenuste määratlemisel ja korraldamisel lai otsustusvabadus.

(45) Euroopa Kohus on mitmel juhul väitnud, et kui liikmesriigid määravad kindlaks üldist majandushuvi pakkuvad teenused, mille osutamise nad teevad teatud ettevõtjatele kohustuseks, siis on neil õigus arvesse võta oma siseriikliku poliitika eesmärke ([19]).

(46) Prantsusmaa ametiasutused on seisukohal, et võiduajamiste korraldamine, millega tegelevad hobuste võiduajamiste ühingud, vastab üldist majandushuvi pakkuvale teenusele, mis seisneb hobuste tõuparanduses, hobusekasvatuse edendamises, võiduajamiste ja hobusekasvatuse valdkonna koolituste korraldamises ja maaelu arengus.

(47) Prantsusmaa seadusandja on hobuste võiduajamiste ühingute tegevusega seotud avaliku teenuse olemasolu väidetavalt kinnitanud 12. mai 2010. aasta seaduse abil. Riigi peamiste ülesannete hulka raha- ja hasartmängude valdkonnas kuulub kõnealuse seaduse artikli 3 kohaselt erinevat liiki mängude tasakaalustatud ja ühetaoline areng, mis võimaldab vältida asjaomaste valdkondade mis tahes majandusliku stabiilsuse vähenemist. Artiklis 65 on sätestatud, et hobuste võiduajamiste ühingud osalevad eeskätt hobuste võiduajamiste korraldamise abil avaliku teenuse osutamises, mis hõlmab hobuste tõuparandust, hobusekasvatuse edendamist, võiduajamiste ja hobusekasvatuse alast koolitustegevust ja maaelu arengut.

(48) Kõnealune ülesanne vastab Prantsusmaa ametiautuste väitel ühenduse üldist majandushuvi pakkuva teenuse tingimustele, sest tegemist on üldise ja kohustusliku teenusega, mille osutamise kohustus on sätestatud riikliku ametiasutuse aktiga ja millel on eritunnused võrreldes tavapärase eraettevõtja tegevusega.

(49) Hobuste tõuparanduse üldist huvi pakkuvat iseloomu on komisjon tunnistanud eeskätt järgmistes dokumentides:

— direktiiv võistlushobustega kauplemise kohta, ([20]) milles on väljendatud vajadust kindlustada hobuslaste toodangu ratsionaalne arendamine ja toetada tõuaretuse tagamist, arendamist ja parandamist;

— kohtuasi Ladbroke *vs.* komisjon, ([21]) kus komisjon oli seisukohal, et võiduajamiste kihlvedude sektori ja eeskätt hobuste tõuparanduse sektori arengu toetamine on õiguspärased eesmärgid, mis on kooskõlas ühenduse huvidega.

(50) Prantsusmaa ametiasutused rõhutasid ka hobusekasvatuse sektori olulisust, mis on maaelu arengu oluliseks teljeks nii seoses 250 olemasoleva hipodroomiga kui ka teatava kultuuripärandi säilitamisega.

(51) Ja lõpuks väitsid Prantsusmaa ametiasutused, et Prantsusmaa Riiginõukogu kinnitas sellise üldist majandushuvi pakkuva teenuse olemasolu oma 26. novembri 2009. aasta arvamuses, ([22]) osutades nii ülalnimetatud direktiivis toodud eesmärkidele kui ka sellistele üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele, nagu hobusekasvatuse edendamine ja maaelu areng.

([19]) Vt 21. septembri 1999. aasta kohtuotsus kohtuasjas C-67/96, Albany, EKL, lk I-5751.
([20]) Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/428/EMÜ võistlushobustega kauplemise ja võistlustel osalemise tingimuste kohta.
([21]) Vt 27. jaanuari 1998. aasta kohtuotsus kohtuasjas T-64/94, Ladbroke *vs.* komisjon, EKL II-1, punkt 143.
([22]) Riiginõukogu nr 383.270 – 26. novembri 2009. aasta istung.

(52) Lisaks sellele leidis riiginõukogu, et hobusekasvatuse areng on seotud ruumilise planeerimise ja maaelu arenguga, mida võib samuti käsitleda üldist huvi pakkuvate eesmärkidena. Hobuste võiduajamised on nende eesmärkidega seotud, eeskätt kui võtta arvesse hipodroomide suurt arvu Prantsusmaal.

5.3 **Meetme kooskõla Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 sätetega**

(53) Prantsusmaa ametiasutused leidsid, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 2 lõikes 2 toodud kokkusobivuse tingimused on täidetud.

(54) Eeskätt leidsid Prantsusmaa ametisutused, et avaliku kohustuse täitmiseks makstav hüvitis on vajalik (võiduajamiste auhinnad on näiteks džokide töötasuks) ja proportsionaalne. Hobuste võiduajamiste ühingutele makstava summa suurus on täpselt kindlaks määratud avaliku teenuse osutamise kogukuluga ja hobuste võiduajamiste kihlvedudel tehtavate panustega, mis võimaldab vältida mis tahes ülemäärase hüvitise maksmist. Lisaks sellele on meedet käsitlevas teatises nähtud ette ülemäärase hüvitise maksmise vältimise mehhanism.

5.4 **Meetme kokkusobivus teenuste vaba liikumise põhimõttega**

(55) Prantsusmaa ametiasutused väidavad, et maksulaadne lõiv ei sisalda diskrimineerivaid tegureid, kuivõrd sellest kasusaajad on järgmised:

— esiteks hobuste võiduajamiste ühingud, eeskätt need ühingud, kes kuuluvad PMU-sse, kes on vastavat luba omav kihlvedude vahendaja. Seejuures ei saa need ühingud ülejäänud ettevõtjatega võrreldes mingeid majanduslikke ega konkurentsieeliseid, kuna kõnealust tulu kasutatakse üksnes neile ühingutele Prantsusmaa ametiasutuste poolt ülesandeks tehtud avaliku teenuse osutamise rahastamiseks ja selle puhul ei tehta vahet, milline on võiduajamistel osalejate kodakondsus;

— teiseks on kasusaajateks kaudselt kõik kihlvedude vahendajad, sõltumata sellest, kas tegemist on Prantsusmaa või välisriikide ettevõtjatega. Kõik vahendajad võidavad parema kvaliteediga ja suure atraktiivsusega võiduajamiste korraldusest.

6 **HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED**

(56) Komisjonile laekus märkusi kaheksalt huvitatud isikult. Neist viis olid ühingud, kaks olid võiduajamiste emaettevõtjad ja üks soovis jääda anonüümseks (vt põhjendus 5).

6.1 **Meedet toetavate huvitatud poolte märkused**

(57) Kuus huvitatud isikut toetasid teatatud meedet. Nende hulka kuulus kaks võiduajamiste emaettevõtjat, kes on meetmest olulisel määral kasusaajateks. Teatatud meedet toetavate huvitatud isikute põhiargumendid olid järgmised.

6.1.1 *Meetme olulisus hobuste võiduajamiste tuleviku jaoks*

(58) Mõned huvitatud isikud tõid välja asjaolu, et hobuste võiduajamisi kogu Euroopas rahastatakse kihlvedudest saadavate tulude abil ning et kõnealune valdkond on neist tuludest täiel määral sõltuv.

(59) Seega on väidetavalt olemas seos hobuste võiduajamiste sektori otseste töökohtade ja hobuste võiduajamiste kihlvedudest saadava tulu vahel, mis suunatakse tagasi kõnealusesse sektorisse. Kõnealuse tulu vähenemine mõjutaks hobusekasvatustööstust ja ei võimaldaks hobuste võiduajamistel täita ülesannet, mis on seotud hobuste tõuparandusega ja hobusekasvatuse edendamisega.

(60) Lisaks sellele on hobuste võiduajamiste sektori näol tegemist Euroopa jaoks olulise valdkonnaga ning Prantsusmaa 250 hipodroomi täidavad väga olulist sotsiaalset rolli, sidudes prantslasi hobuste võiduajamiste traditsioonidega, ning ühtlasi seetõttu, et kõnealused hipodroomid asuvad tihtipeale Prantsusmaa ebasoodsas olukorras olevates piirkondades.

(61) Samuti tuleb pidada oluliseks hobuste võiduajamiste kihlvedude olemasolevat süsteemi, mis pakub suuremat tagatist tervikliku ja läbipaistva korralduse jaoks ning mille eesmärgiks on tagada sportliku tegevuse jaoks vajalik sissetulek.

6.1.2 *Riigiabi olemasolu*

(62) Mõned huvitatud isikud väitsid, et teatatud meetme näol ei ole tegemist Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohase riigiabiga järgmistel põhjustel.

(63) Kõnealune meede ei anna sellest kasu saavatele hobuste võiduajamiste ühingutele majanduseelist: meetmest saadav tulu, mis vastab 8 %-le hobuste võiduajamiste kihlvedudega seoses interneti kaudu tehtud panuste summast, on väidetavalt oluliselt väiksem kuludest, mida emaettevõtjad kannavad võiduajamiste korraldamisel avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmiseks ([23]).

(64) Lisaks sellele ei kahjusta meede kaubavahetust ning ei kahjusta ega saa kahjustada konkurentsi, sest hobuste võiduajamiste turgu otseses tähenduses, kus selline konkurentsi kahjustamine võiks esineda, ei ole olemas, on üksnes hobuste võiduajamiste kihlvedude turg.

(65) Isegi kui komisjon peaks otsustama, et hobuste võiduajamiste turg on olemas, ei oleks meetmest kasu saavad hobuste võiduajamiste ühingud teiste liikmesriikide hobuste võiduajamiste ühingutega konkurentsiolukorras, sest hobuste võiduajamiste ühingud koordineerivad Euroopa tasandil ja isegi ülemaailmsel tasandil oma tegevust sellise konkurentsi vältimiseks, korraldades näiteks võiduajamisi erinevatel kuupäevadel.

(66) Teiselt poolt, kui komisjon peaks laiendama oma analüüsi hobuste võiduajamiste kihlvedude turule, ei ole kõnealune meede väidetavalt diskrimineeriv ka kihlvedude korraldajate jaoks ja ei saa tekitada konkurentsimoonutusi kõnealusel turul.

([23]) Nagu see on sätestatud seaduses nr 1891 ja 2. novembri 2010. aasta dekreedis nr 2010-1314.

(67) Lõpuks väitsid mõned huvitatud isikud ka seda, et hobuste võiduajamiste ühingute tegevuse näol on tegemist kohalikku laadi tegevusega, mis ei saa sellest tulenevalt kahjustada liikmesriikidevahelist kaubavahetust.

6.1.3 *Üldist majandushuvi pakkuva teenuse määratlus*

(68) Mõned huvitatud isikud rõhutasid asjaolu, et liikmesriikidel on üldist majandushuvi pakkuvate teenuste määratlemisel ja korraldamisel lai otsustusvabadus.

(69) Nad selgitasid seejuures, et hobuste võiduajamiste ühingute tegevuse käsitlemine üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisena tuleneb Prantsusmaa hobusekasvatuse sektori ajaloolisest, kultuurilisest ja majanduslikust mõõtmest. Võiduajamiste korraldamine vastab üldisele huvile ja soovile säilitada kultuurilist ja geneetilist pärandit ning spetsiifilist oskusteavet, pidades samaaegselt silmas maakorralduse aspekte. Ja lõpuks on võiduajamiste korraldamisel samaaegselt olemas ka sportlik mõõde.

(70) Mõned huvitatud isikud tõid lisaks eelnevale välja asjaolu, et hobuste võiduajamiste näol on tegemist struktuurselt kahjumis oleva valdkonnaga, mis oma olemasoluks tugineb omanike omavahenditest tehtavatele kulutustele ning 6 000 vabatahtlikust koosnevale võrgustikule. Seetõttu ei ole hobuste võiduajamisi väidetavalt võimalik rahuldavalt korraldada turutingimustel ning seetõttu on hobuste võiduajamiste ühingute tegevuse käsitlemine üldist majandushuvi pakkuva teenusena õigustatud.

6.1.4 *Kokkusobivus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõikega 2*

(71) Mõned huvitatud isikud väitsid, et kui meedet tuleks käsitleda riigiabina, tuleks seda lugeda siseturuga kokkusobivaks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste rahastamist reguleerivate eeskirjade alusel.

(72) Võiduajamiste korraldamise emaettevõtjate kõik vahendid on väidetavalt seotud struktuurselt kahjumliku avaliku teenuse osutamise ülesande täitmisega ning seetõttu on mis tahes ülemäärase hüvitise maksmine, mis võiks moonutada konkurentsiolukorda, automaatselt välistatud. Maksu kohaldamisega saadud tulu suurus on seejuures suhteliselt marginaalne, võrreldes kogukuludega, mida hobuste võiduajamiste ühingud kannavad seoses neile ülesandeks tehtud üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega.

6.1.5 *Kokkusobivus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikega 3*

(73) Mõned huvitatud isikud väitsid, et hobuste võiduajamiste ühingutele pandud ülesannete täitmine aitab toetada ja arendada hobusekasvatust, mille näol on tegemist Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud majandustegevusega.

(74) Ilma elujõulise hobusekasvatuse sektorita ei ole hobuste võiduajamisi võimalik korraldada. Seega on olemas otsene seos kavandatava maksulaadse lõivu ja hobuste võiduajamiste korraldamise vahel. Kuivõrd kõik hobuste võiduajamiste ühingute kulud on seotud võiduajamiste korraldamisega ja toetavad seeläbi kõiki hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajaid, oleks asjaomaste huvitatud isikute väitel võimalik Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel põhjendada kõnealuses sektoris üldist huvi pakkuva tegevuse rahastamist maksulaadse lõivu abil. Sellise lähenemise korral tuleks võtta arvesse hobuste võiduajamiste ühingute kõiki kulusid, mis õigustab Prantsusmaa ametiasutuste teatatud meetme puhul ette pandud maksumäära 8 % ning selle määra võimaliku läbivaatamise mehhanismi.

6.1.6 *Maksu kokkusobivus teenuste osutamise vabaduse põhimõttega*

(75) Maks, mida kohaldatakse mittediskrimineerivalt kõikide interneti vahendusel hobuste võiduajamiste kihlvedusid sõlmivate ettevõtjate, sealhulgas PMU suhtes, ei saa mitte mingil viisil kahjustada teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamist Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 56 tähenduses ega Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 110 sätestatud mittediskrimineerimise põhimõtte kohaldamist.

6.2 **Meetme vastu olevate huvitatud isikute märkused**

(76) Huvitatud isikutest kaks väljendasid vaadeldavale meetmele vastuseisu, neist ühe puhul on tegemist ühinguga ja teine avaldas soovi jääda anonüümseks. Teatatud meetme vastu olevate huvitatud isikute põhiargumendid olid järgmised.

6.2.1 *Riigiabi olemasolu*

(77) Huvitatud isikud väitsid, et 2. novembri 2010. aasta dekreedi nr 2010-1314, mis käsitleb hobuste võiduajamiste ühingutele pandava avaliku teenindamise kohustuse ja võiduajamiste korraldamise emaettevõtjate sekkumismeetodeid, lisas toodud spetsifikaadis on osutatud, et hobuste võiduajamiste ühingud peavad tagama, et Prantsusmaal korraldatavad võiduajamised oleks sama atraktiivsustasemega kui teistes liikmesriikides korraldatavad võiduajamised. Kõnealune säte kinnitab väidetavalt, et meede võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubavahetust ja võib moonutada konkurentsi kõnealusel tasemel.

(78) Kuivõrd PMU on majandushuviühing, on tegemist vaid katuseorganisatsiooniga hobuste võiduajamiste ühingute suhtes, kes on samaaegselt kihlvedude ja võiduajamiste korraldajad. Kõnealuse kahe tegevusvaldkonna eristamine on kunstlik. Seetõttu tekib kehtestatud maksu tõttu olukord, kus kihlvedude korraldajad rahastavad oma konkurente, mis on hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate vahelist konkurentsi ilmselgelt moonutav asjaolu.

6.2.2 *Ilmne viga avalikku majandushuvi pakkuva teenuse määratlemisel*

(79) Huvitatud isikute väitel on Prantsusmaa ametiasutused teinud ilmse vea hobuste võiduajamiste ühingute tegevuse kvalifitseerimisel üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks.

(80) Nende väitel ei toimunud enne kõnealuse üldist majandushuvi pakkuva teenuse kindlaksmääramist mingit siseriiklikku arutelu, samuti ei esitanud riiginõukogu selle teenuse loomiseks mingeid põhjendusi.

(81) Vastupidi, riiginõukogu on varasemalt mitmel juhul otsustanud, et hobuste võiduajamise korraldamise näol ei ole tegemist üldist majandushuvi pakkuva teenusega, ([24]) ning üldisemas plaanis on Prantsusmaa juba enam kui sada aastat tagasi kujundanud välja hobuste võiduajamise sektori sellise korralduse, mis ei hõlma mingit avaliku teenuse mõõdet.

(82) Huvitatud isikute väitel käivitas PMU samaaegselt interneti hasartmängude turu avamisega oma tegevuse laiendamisele suunatud äripoliitika, mis on küllaltki olulisel määral vastuolus üldist huvi pakkuva teenuse ja avaliku teenuse mõistega ning võimaldas ettevõttel laiendada oma tegevust sportlikele kihlvedudele ja *online* pokkerile.

6.2.3 *Vajadus meetme järele*

(83) Huvitatud isikud väljendasid kahtlust Prantsusmaa ametiasutuste poolt meetme põhjenduseks välja toodud PMU tulude vähenemise ohu suhtes, mille võib põhjustada konkurents hobuste võiduajamiste kihlvedude teiste korraldajatega või sportlike kihlvedude poolne hobuste võiduajamiste kihlvedude allaneelamine.

(84) Nende väitel ei ole tegemist märkimisväärse ohuga järgmistel põhjustel.

— 2010. aastal kasvas PMU käive üldiselt 39 % võrra, seejuures 10 % võrra interneti vahendusel sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude osas. Tänu turu konkurentsile avamisele tekkis PMU-l võimalus hakata tegelema *online* pokkeri ja sportlike kihlvedude korraldamisega ning laiendada sellega oma kliendibaasi. Ettevõtte kasum suurenes 2010. aastal väidetavalt 18 % võrra.

— Prantsusmaa konkurentsiameti andmete põhjal on PMU hobuste võiduajamiste kihlvedude turul domineeriv ettevõte, tema turuosa on 85 % ning tema domineeriv positsioon on laiaulatuslik, kui võtta arvesse ka müügipunktides sõlmitavaid kihlvedusid. PMU jääks turuliidriks ka siis, kui võtta arvesse sportlikke kihlvedusid, tema turuosa oleks sel juhul vahemikus 40–55 %.

— Sportlikud kihlveod ja hobuste võiduajamiste kihlveod ei ole teineteist vastastikku asendavad valdkonnad, sest mängijate kogemused, vanusekategooriad ja sissetulekute tase ning ka kihlvedude korraldajate pakkumised on väga erinevad.

(85) Lisaks sellele ei ole meetme võtmine põhjendatud, kuna PMU müügipunktides kihlvedude sõlmimise monopoolne seisund võimaldab tal:

— pakkuda panustajate jaoks võitjatele makstavate preemiate kaudu panuste ümberjaotamist kõrgemal tasemel, kui see on võimalik interneti kaudu sõlmitavate kihlvedude korraldajatel;

— kasutada ära oma 10 000 müügipunkti hõlmavat võrgustikku ja selle abil saadud tulusid interneti kaudu sõlmitavate kihlvedude edendamiseks.

6.2.4 *Maksulaadse lõivu määr ja rahastatavate kulutuste arvestus*

(86) Huvitatud isikud väitsid, et kuivõrd Prantsusmaa ametiasutused ei ole esitanud rahastatavate kulude selget eelarvet, ei saa võetava maksu abil katta avaliku teenuse osutamisest tulenevaid kulusid. Lisaks sellele rahastatakse maksu abil tegevust, mis ei ole otseselt seotud interneti kaudu sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate tegevusega.

(87) Isegi kui eeldada, et sellise maksu kehtestamine oleks põhjendatud, oleks Prantsusmaa ametiasutuste väljapakutud maksumäär 8 % ebaproportsionaalne, võrreldes sportlike kihlvedude korraldajate poolse spordiühingutele makstava lõivuga, mille suurusjärk on 1 % panuste summast.

6.2.5 *Hobuste päritolust tulenev diskrimineerimine*

(88) Mõned huvitatud isikud väitsid, et PMU makstavate preemiate ja toetuste puhul on osa hobusekasvatajatele makstavaid toetusi nähtud ette ainult Prantsusmaal sündinud hobuste jaoks. Selline olukord on väidetavalt vastuolus Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 110 sätestatud mittediskrimineerimise põhimõttega.

6.2.6 *Täiendavad meetmed*

(89) Üks huvitatud isik mainis teisi meetmeid, millest PMU kasu saab.

— Üleminekumeede, mille kohaselt kehtestatakse 8 % suurune maks interneti kaudu sõlmitud kihlvedude panuste summast, millega kaasneb kõikide müügipunktides ja interneti vahendusel sõlmitud kihlvedude eest võetava üldise maksu määra vähenemine, annab PMU-le väidetavalt eelise ja piirab kokkuvõttes komisjoni otsuse mõju turu avamise kohta. Kui kõik interneti vahendusel sõlmitavate kihlvedude korraldajad, sealhulgas PMU, maksavad interneti kaudu sõlmitavate kihlvedude eest 8 % suurust maksu, siis PMU ei maksa seda müügipunktides sõlmitud kihlvedude eest. Lisaks sellele saab PMU suuremat kasu maksumäära langetamisest 1,1 % võrra, kuna ta tegeleb suuremahuliselt müügipunktides sõlmitavate kihlvedude korraldamisega.

— PMU ja hobuste võiduajamiste ühingud on väidetavalt vabastatud kasumilt võetavast maksust.

— Prantsusmaa konkurentsiamet on väidetavalt toonud välja mitmed PMU tavad, mis võivad olla seotud domineeriva seisundi kuritarvitamisega ([25]). Muu hulgas on PMU kasutanud sama kaubamärki

([24]) Näiteks riiginõukogu 9. veebruari 1979. aasta otsuses seoses kohtuvaidlusega nr 141204 leiti, et nii 2. juuni 1891. aasta seadusest kui ka kihlvedude suhtes kohaldatavatest õigusaktidest ilmneb, et hobuste võiduajamiste ühingud, kes tegelevad võiduajamiste ja kihlvedude korraldamisega, ei tegele avaliku teenuse osutamisega ja on olemuselt eraõiguslikud juriidilised isikud, kes tegutsevad riiklike ametiasutuste kontrolli all.

([25]) Konkurentsiameti 20. jaanuari 2011. aasta arvamus interneti hasartmängude kohta.

(PMU kaubamärki) oma monopoolsete ja äriliste toimingute jaoks, on kasutanud teatud kihlveotüüpide tähistamiseks teatud üldiseid nimetusi (tiercé, trio…) ja võtnud kasutusele PMU kliendikaardi, mis võimaldab koguda müügipunktides sõlmitavate kihlvedude puhul klientide andmeid. Kõnealuseid andmeid on seejärel võimalik kasutada selleks, et kutsuda kliente panustama interneti vahendusel sõlmitavates kihlvedudes.

(90) Tuleb märkida, et käesolev otsus käsitleb üksnes Prantsusmaa teatatud meetme, mida kavatsetakse võtta hobuste võiduajamiste ühingute kasuks, siseturuga kokkusobivust. Selles ei väljendata mingil määral komisjoni võimalikku hilisemat seisukohta täiendavate süüdistuste kohta, mis on toodud käesoleva dokumendi põhjenduses 89.

7 PRANTSUSMAA MÄRKUSED HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSTE KOHTA

(91) 4. aprillil 2011. aastal esitas Prantsusmaa oma kommentaarid huvitatud isikute märkuste kohta. Prantsusmaa ametiasutused osutavad oma kommentaarides eeskätt 18. jaanuaril 2011 esitatud märkustele.

(92) Prantsusmaa ametiasutused rõhutavad seejuures järgmisi punkte:

— PMU kaotas 2010. aastal ligikaudu 15 % oma turuosast, mis näitab, et hobusekasvatuse valdkonna tulude kadumise oht on reaalne;

— konkurentsiameti esitatud arvamus ei ole kõnealuse küsimusega seoses asjassepuutuv;

— Prantsusmaa kohaldatav poliitika hasartmängude valdkonnas on eeskätt suunatud sotsiaalsfääri ja avaliku korraga seotud küsimustele ja mitte majanduslike või kaubanduslike eesmärkide saavutamisele.

8 TEATATUD MEETME PRANTSUSMAA-POOLNE MUUTMINE

(93) 29. aprillil 2013 esitasid Prantsusmaa ametiasutused komisjonile esialgselt teatatud meetme muudatuse. Prantsusmaa ametiasutused nägid ette, et muudetud teatisega hõlmatavat meedet võib kohaldada alates 1. jaanuarist 2014, eeldusel, et komisjon annab eelnevalt loa selle kohaldamiseks.

(94) Prantsusmaa ametiasutused kohustusid samuti esitama komisjonile aruande meetme kohaldamise kohta kaks aastat pärast meetme jõustumist, mis on ette nähtud alates 1. jaanuarist 2014.

8.1 Uue meetme kirjeldus

(95) Prantsusmaa ametiasutused ei käsitle hobuste võiduajamiste rahastamise meedet enam hobuste võiduajamiste ühingutele antava hüvitisena avaliku teenuse osutamise eest. Sellest tulenevalt muudab muudetud teatis alusetuks komisjoni kahtlused hobuste võiduajamiste ühingute tegevuse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks kvalifitseerimise kohta ja selle kohta, kas meetme võtmiseks on võimalik anda luba Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 alusel.

(96) Uut meedet käsitletakse abina, mida antakse teatud majandussektorile, hobusekasvatusele, ja selle aluseks on ühine huvi, mida PMU ja konkureerivad hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajad tunnevad kihlvedude aluseks olevate hobuste võiduajamiste korralduse vastu.

(97) Seega arvestatakse kõikidelt interneti vahendusel hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajatelt võetava maksu suurus üksnes lähtuvalt vajadusest hüvitada kulud, mis on seotud võiduajamiste korraldamisega, mida kasutavad samuti kõik interneti vahendusel sõlmitavate kihlvedude korraldajad (edaspidi „ühishuviga seotud kulud”).

(98) Võrreldes esialgses teatises kavandatud meetmega on uue meetme puhul maksulaadse lõivu kehtestamisest saadava tulu abil rahastatavate kulude tase madalam. Prantsusmaa ametiasutuste arvestuste kohaselt on maksu maksimaalseks määraks 5,6 % (arvestatuna 2010. aasta finantsandmete põhjal 2012. aastaks), samas kui esialgses teatises toodud meetme puhul võis maksumäär ulatuda kuni 8 %ni (vt põhjendus 113).

8.2 Kihlvedude sõlmimise võimalusega võiduajamised ja kihlvedude sõlmimise võimaluseta võiduajamised

(99) Ühishuviga seotud kulude kindlaksmääramiseks (vt põhjendus 97) eristavad Prantsusmaa ametiasutused kihlveoga võiduajamisi (mille puhul on võimalik sõlmida kihlvedusid ([26])) ja kihlveota võiduajamisi (mille puhul kihlvedusid ei sõlmita).

(100) Kuivõrd kihlvedusid, sealhulgas interneti kaudu sõlmitavaid kihlvedusid on võimalik sõlmida üksnes kihlveoga võiduajamiste puhul, leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et loogiline on seostada ühishuviga seotud kulud üksnes kihlveoga võiduajamiste korraldamise kuludega.

(101) Prantsusmaa ametiasutused kasutavad kihlveoga võiduajamistel osalevate hobuste suhtarvu selleks, et jaotada võiduajamiste emaettevõtjate teatud püsikulud kihlveoga ja kihlveota võiduajamiste vahel. Mõlema emaettevõtja hobuste jagunemine on toodud tabelis 2.

([26]) Kihlvedudega võiduajamiste puhul on võimalik panuseid teha nii interneti vahendusel kui ka PMU müügipunktides.

Tabel 2

Kihlveoga ja kihlveota võiduajamistel osalevate hobuste arv

	Cheval français (traav)	France Galop (galopp ja takistussõit)
Osalevaid hobuseid kokku	150 822	77 304
Kihlveoga võiduajamistel osalevad hobused	58 112 (38,5 %)	48 027 (62 %)
Kihlveota võiduajamistel osalevad hobused	92 170 (61,5 %)	29 277 (38 %)

8.3 **Ühishuviga seotud kulude kindlaksmääramine ja maksumäära arvutamine**

8.3.1 *Ühishuviga seotud kulude kindlaksmääramine*

(102) Järgnevalt on kululiikide kaupa toodud Prantsusmaa ametiasutuste määratletud ühishuviga seotud kulud 2010. aasta jaoks.

8.3.2 *Toetusmeetmed*

(103) Toetusmeetmed (2010. aastal 493 miljonit eurot) hõlmavad preemiaid ja toetusi, mida emaettevõtjad maksavad hobusekasvatajatele, omanikele ja džokidele hobuste eest, keda hobuste võiduajamiste ühing paigutas osalema võiduajamistel. Prantsusmaa ametiasutuste ettepaneku kohaselt arvestatakse ühishuviga seotud kulude hulka üksnes kihlveoga võiduajamiste eest makstavad preemiad ja toetused. Samas teevad nad ettepaneku mitte arvestada preemiaid, mida makstakse galopivõistlustel üksnes Prantsusmaal sündinud hobuste eest, et hajutada komisjonil tekkinud kahtlusi vastavuse kohta mittediskrimineerimise ja teenuste vaba liikumise põhimõtetele, kui üksnes Prantsusmaal sündinud või kasvatatud hobuste eest oleks preemiaid või toetusi makstud maksulaadse lõivu kehtestamisest saadud tulude arvelt (vt põhjendused 151–156). Lõppkokkuvõttes teevad Prantsusmaa ametiasutused ettepaneku jätta selle kategooria ühishuviga seotud kuludeks 321 miljonit eurot (mis moodustab ligikaudu 65 % võiduajamiste emaettevõtjate makstavate preemiate ja toetuste kogusummast).

8.3.3 *Võiduajamiste emaettevõtjate halduskulud*

(104) Võiduajamiste emaettevõtjate halduskulud (2010. aastal […] (*) eurot) on kulud, mis on seotud emaettevõtjate kontori tegevusega, personalikuludega ja turustuskuludega, hipodroomide tegevuskulude ja personalikuludega ning hipodroomide amortisatsiooni-, hooldus- ja ehituskuludega.

(105) Neid kulusid arvestavad Prantsusmaa ametiasutused ühishuviga seotud kulude hulka vaid juhul, kui neid on võimalik seostada kihlvedudega võiduajamiste korraldamisega. Mõned kulud, mis on põhimõtteliselt seotud ainult hobuste võiduajamiste ühingute tegevusega (turustuskulud), on täies ulatuses välistatud, teiste puhul, nagu peakorteriga seotud kulud, toimub kulude jagamine lähtuvalt kihlvedudega võiduajamistel osalevate hobuste arvust. Lõppkokkuvõttes jääb Prantsusmaa ametiasutuste ettepaneku kohaselt […] eurot (ehk ligikaudu […] % emaettevõtjate halduskuludest) ühishuviga seotud kuludeks selleks kululiigis.

8.3.4 *Hobuste võiduajamiste maakondlike ühingute kantud korralduskulud*

(106) 230 hobuste võiduajamiste maakondliku ühingu kogukulud võiduajamiste korraldamiseks 2010. aastal ulatusid […] euroni. Prantsusmaa ametiasutused lugesid ühishuviga seotud kuludeks neist vaid […] eurot (mis moodustab ligikaudu […] maakondlike hobuste võiduajamiste ühingute korralduskulude kogusummast), mis vastab kuludele, mida kannavad kihlvedudega võiduajamiste korraldamisel 49 ühingut.

8.3.5 *Võiduajamiste salvestamise ja salvestiste levitamise kulud*

(107) Emaettevõtjad rahastavad kihlveoga võiduajamiste salvestamist ja reaalajas interneti vahendusel kihlvedude korraldajatele edastamist. Need salvestised võimaldavad eeskätt kontrollida võiduajamiste tulemusi hobuste finišisse jõudmisel. Prantsusmaa ametiasutused on seisukohal, et kõnealused salvestised, mis on vajalikud üksnes kihlveoga võiduajamiste puhul, on vajalikud kõikidele interneti vahendusel hobuste võiduajamiste kihlvedusid korraldavatele ettevõtjatele. Nende puudumine tooks kaasa panuste märkimisväärse vähenemise. Seetõttu arvestavad Prantsusmaa ametiasutused kõik võiduajamiste salvestamise ja salvestiste levitamise kulud ühishuviga seotud kulude alla, mis 2010. aastal moodustas […] eurot.

(108) Seevastu muud hobusekasvatussektori reklaamikulud, eeskätt televisiooni vahendusel tehtava reklaami kulud ei ole hõlmatud ühishuviga seotud kulude hulka ([27]). Tuleb märkida, et võiduajamiste salvestamise ja salvestiste levitamise kulud ei olnud lülitatud esialgselt teatatud meetme avalikesse kuludesse.

8.3.6 *Dopinguvastane võitlus*

(109) Dopinguvastane võitlus, mis hõlmab eeskätt kihlveoga võiduajamisi, on kvaliteetsete võiduajamiste korraldamiseks esmatähtsusega valdkond, mis võimaldab tagada hobuste võiduajamiste kihlveotoimingute terviklikkuse. Prantsusmaa ametiasutused arvestavad seetõttu kõik selle valdkonna kulud, 2010. aastal kokku […] euro ulatuses, ühishuviga seotud kulude hulka.

(*) Konfidentsiaalne informatsioon

([27]) Eeskätt kanali France 3 telesaate „Hobuste minut” kulud.

8.3.7 *Koolitus ja sotsiaalmeetmed*

(110) Kõik hobuste võiduajamistega seotud kõrge kvalifikatsiooniga töötajate (ajurid, džokid, tallitöötajad jne) koolituskulud ulatusid 2010. aastal […] euroni. Prantsusmaa ametiasutused arvestavad neist kuludest […] eurot üldhuviga seotud kulude hulka, tegemist on kihlveoga võiduajamistega seotud osaga.

8.3.8 *Hobuste võiduajamiste ühingute omatulud*

(111) Hobuste võiduajamiste ühingute omatulud (näiteks hipodroomide piletitulu), mis on seotud võiduajamiste korraldamisega ([…] eurot), arvatakse ühishuviga seotud kuludest maha.

8.3.9 *Maksu maksimaalse määra arvutamine*

(112) Uue meetme puhul on ette nähtud, et teatud aasta N maksimaalse maksu määra arvutamiseks jagatakse aasta N–2 ühishuvikulude kogusumma aastal N–2 interneti vahendusel sõlmitud hobuste võiduajamise kihlvedude panuste kogusummaga.

$$\text{Maksimaalne maksumäär} = \frac{\text{Ühishuviga seotud kulud (aasta N} - 2\ ([28]))}{\text{Hobuste võiduajamiste kihlvedude panused (aasta N} - 2)}$$

(113) 2012. aasta puhul, kui arvutuses kasutatakse 2010. aasta finantsandmeid (vt järgnev tabel 3), on maksu maksimaalne määr 5,6 %, kuivõrd selle puhul võetakse arvesse ühishuviga seotud kulusid suuruses 519 miljonit eurot. Esialgses teatises osutatud meetme korral oleks maksumäär olnud 8 % ja selle arvestuse aluseks olevad kogukulud oleksid olnud 747 miljonit eurot.

Tabel 3

Maksumäära arvutus 2012. aasta jaoks

	Ühishuviga seotud kulud (2010) ([…] *eurodes*)	Teatatud avaliku teenindamise kulud (2010) ([…] *eurodes*)
Preemiad ja toetused	[…]	[…]
Emaettevõtjate tegevuskulud	[…]	[…]
Maakondade ühingute tegevuskulud	[…]	[…]
Võiduajamiste salvestamine ja salvestiste levitamine	[…]	[…] (*)
Dopinguvastane võitlus	[…]	[…]
Koolitus ja sotsiaalmeetmed	[…]	[…]
a) kulud kokku	[…]	[…]
b) hobuste võiduajamiste ühingute omatulud	[…]	
c) (c = a − b) rahastatavad netokulud	**519**	**747**
d) müügipunktides ja interneti vahendusel sõlmitud kihlvedude panuste kogusumma	**9 286**	
(e = c/d) asjaomane maksumäär	**5,6 %**	**8 %**

(*) Võiduajamiste salvestamise ja salvestiste levitamise kulud ei olnud arvatud esialgselt teatatud meetme avaliku teenindamise kulude hulka.

9 **MEETME HINDAMINE**

(114) Nagu on märgitud põhjenduses 90, piirdub käesolev otsus üksnes Prantsusmaa teatatud hobuste võiduajamiste ühingute kasuks kavandatava meetme siseturuga kokkusobivuse hindamisega. Nagu on veel märgitud põhjenduses 90, ei kajasta see otsus mingil määral komisjoni hilisemat seisukohta võimalike täiendavate PMU või hobuste võiduajamiste ühingute kasuks võetavate meetmete kohta, mida mõned huvitatud isikud vaidlustasid ja mida on nimetatud põhjenduses 89.

([28]) Kontrollaastaks on aasta N–2 seoses maksumäära arvutamiseks vajalike finantsandmete kättesaadavusega.

9.1 **Riigiabi olemasolu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 toodud tähenduses**

(115) Menetluse alustamise otsuses leidis komisjon, et teatatud meetme näol on tegemist riigiabiga ([29]) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 toodud tähenduses. Seda seisukohta ei ole Prantsusmaa ametiasutused vaidlustanud ning nad ei vaidlusta meetme riigiabiks kvalifitseerimist ka pärast teatise muutmist 29. aprillil 2013.

(116) Sellele vaatamata on järgnevalt ära toodud asjaolud, mis põhjendavad meetme kvalifitseerimist riigiabiks, kusjuures on arvesse võetud mõnede huvitatud isikute märkusi.

9.1.1 *Riigi ressursid*

(117) Komisjoni tavade ja Euroopa Kohtu praktika kohaselt hõlmab riigiabi mõiste Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses kõiki rahalisi vahendeid, mida avalik sektor võib reaalselt ettevõtjate toetamiseks kasutada, ilma et oleks oluline, kas need vahendid kuuluvad või ei kuulu püsivalt riigi vahendite hulka. Sellest tuleneb, et isegi juhul, kui kõnealusele meetmele vastavad summad ei olnud alaliselt avaliku sektori käsutuses, piisab asjaolust, et need olid pidevalt avaliku kontrolli all ja seega pädevatele riigiasutustele kättesaadavad, et need kvalifitseerida riigi vahenditeks ([30]). Samuti ei takista asjaolu, et algselt oli tegemist eraressurssidega, neid käsitamast riigi ressurssidena kõnealuse sätte alusel ([31]).

(118) Kohtupraktika kohaselt ei ole ainuüksi asjaolu, et konkreetse sektori teatud ettevõtjatele rakendatavat abikava rahastatakse täielikult või osaliselt maksetest, mille on kehtestanud riigi ametiasutused ja mis nõutakse sisse asjaomastelt ettevõtjatelt, piisav selleks, et seda abikava mitte pidada riigi antavaks abiks ([32]).

(119) Antud konkreetsel juhul kehtestati interneti kaudu sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude pealt võetav maks riikliku õigusaktiga (12. mai 2010. aasta seadus) ja seda võeti sama õigusakti alusel hobuste võiduajamiste ühingutelt, kes on meetmest kasusaajaks. Seega rahastati seda meedet riigi ressurssidest.

9.1.2 *Majanduseelis*

(120) Teatatud meetmega, mille puhul kasutatakse interneti kaudu sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedudelt võetavat maksulaadset lõivu selliste tegevuste rahastamiseks, mida enne meetme rakendamist rahastasid hobuste võiduajamiste ühingud omavahenditest, annab kõnealustele hobuste võiduajamiste ühingutele *a priori* majanduseelise. Hobuste võiduajamiste ühingute igapäevast tegevust, nagu hobuste võiduajamiste korraldamine, rahastatakse seega osaliselt riiklikest vahenditest.

(121) Lisaks sellele on hobuste võiduajamiste ühingute näol tegelikult tegemist ka kihlvedude vahendajatega, kuna nad on PMU liikmed. Et PMU näol on tegemist majandushuviühinguga, on ta struktuur läbipaistev. Seega anti hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldamisest PMU saadav tulu edasi hobuste võiduajamiste ühingutele, kes rahastasid hobuste võiduajamiste kihlvedudelt saadava tulu abil samaaegselt nii PMU arengut kui ka võiduajamiste korraldamist. Üksnes kõnealused hobuste võiduajamiste ühingud said teha investeeringuid PMU oma tegevuste arendamiseks, kui see osutus vajalikuks.

(122) Seega on meetme, millega tagatakse hobuste võiduajamiste ühingutele teatav tulude tase juhul, kui interneti kaudu sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedude turu konkurentsile avamise tõttu peaks PMU tegevuse maht vähenema, eesmärgiks pakkuda kõnealustele ühingutele kaitset ja samaaegselt tugevdada PMU seisundit kõnealusel turul.

9.1.3 *Valikulisus*

(123) Kuivõrd maksulaadset lõivu kohaldatakse kõikide interneti vahendusel hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate suhtes ja selle abil toetatakse peamiselt PMU liikmeteks olevaid hobuste võiduajamiste ühinguid, on tegemist selgelt valikulise meetmega.

9.1.4 *Konkurentsi moonutamine ja kaubavahetuse kahjustamine*

(124) Kaubavahetuse kahjustamist ja konkurentsi moonutamist tuleb hinnata, pidades silmas võiduajamiste korraldamise alast tegevust ning ka kihlvedude sõlmimist.

(125) Komisjon on oma teatises 97/C 163/03 hobuste võiduajamiste ühingute ja PMU-le antava võimaliku abi kohta ([33]) leidnud, et on olemas ühenduse hobuste võiduajamiste kihlvedude turg, et hobuste võiduajamiste kihlvedudele panuste kogumise näol on tegemist ühendusesisese kaubavahetusega ning et ettevõtjad, kes neid panuseid koguvad, on omavahel konkurentsiolukorras.

(126) Maks, mille abil rahastatakse üksnes Prantsusmaa põllumajandusministeeriumi kinnitatud hobuste võiduajamiste ühinguid, võib häirida konkurentsi hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldamise ja võiduajamiste korraldamise turul, kus kõnealused hobuste võiduajamiste ühingud täieulatuslikult tegutsevad.

([29]) Vt menetluse alustamise otsuse põhjendus 79.

([30]) Euroopa Kohtu 16. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-83/98, Prantsusmaa *vs.* Ladbroke Racing, EKL lk I-3271, punkt 50, ja 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-482/99, Prantsusmaa *vs.* komisjon, EKL lk I-4397, punkt 37.

([31]) Üldkohtu 12. detsembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-358/94, Air France *vs.* komisjon, EKL lk II-2109, punktid 63-63, ja 27. septembri 2012. aasta otsus kohtuasjas T-243/09, Fedecom *vs.* komisjon, EKL-is seni avaldamata, punkt 48.

([32]) Euroopa Kohtu 22. märtsi 1977. aasta otsus kohtuasjas 78/76, Steinike & Weinlig, EKL lk 595, punkt 22, 11. novembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 259/85, Prantsusmaa *vs.* komisjon, EKL lk 4393, punkt 23, ja ülalnimetatud Üldkohtu otsus Fedecom *vs.* komisjon kohtuasjas; vt ka Euroopa Kohtu 2. juuli 1974. aasta kohtuotsus kohtuasjas 173/73, Itaalia *vs.* komisjon, EKL lk 709, punktid 27 ja 35.

([33]) Kohtuasja C-4/97 (ex NN35/93) käsitleva teatise (viitenumbriga 97/C 163/03) lk 4: Komisjoni teatis asutamislepingu artikli 93 lõike 2 alusel, adresseeritud liikmesriikidele ja huvitatud isikutele, väidetava abi kohta, mida Prantsusmaa on andnud ettevõtjatele PMU ja PMH.

(127) Lisaks sellele tuleb märkida, et 2. novembri 2010. aasta dekreedis nr 2010-1314 (hobuste võiduajamiste ühingutele pandava avaliku teenindamise kohustuse ja võiduajamiste korraldamise emaettevõtjate sekkumismeetodite kohta) on sätestatud, et hobuste võiduajamiste ühingud jälgivad, et Prantsusmaal korraldatud võiduajamised oleksid võrreldava atraktiivsusega välisriikides korraldatud võiduajamistega, et julgustada neil osalema parimaid võistlejaid.

(128) Prantsuse ametiasutuste teatatud meede võimaldab hoida makstavad preemiad kõrgel tasemel, ([34]) mis on eelduseks parimate hobuste järjepidevale võiduajamistel osalemisele (ja väldib näiteks nende müümist välismaale), meelitab ligi kihlvedudes panustajaid ja suurendab kihlvedudest tulenevat tulu Prantsusmaa hobuste võiduajamiste ühingute jaoks ja võib seega moonutada konkurentsi eri liikmesriikide hobuste võiduajamiste ühingute jaoks.

(129) Samuti võib täheldada, et Prantsusmaal toimuvaid võiduajamisi kasutavad kihlvedude vahendajad teistes liikmesriikides ([35]). Hobuste võiduajamiste ühinguid toetav meede võib seega kahjustada liikmesriikidevahelist kaubavahetust.

9.2 **Meetme kokkusobivus siseturuga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel**

(130) Komisjon leiab, et teatatud meedet võib pidada siseturuga kokkusobivaks erandi alusel, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c, mille kohaselt on lubatud „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega”.

(131) Kõnealuse artikli alusel on komisjon otsustanud pidada kokkusobivaks mitmeid abimeetmeid, mille puhul teatud valdkonna ettevõtjatelt võetava maksu abil rahastatakse kõnealust sektorit tervikuna, kui nende meetmete võtmise eesmärgiks on tehnilise progressi levitamine, kvaliteedi, ettevõtjate konkurentsivõime ja tootlikkuse parandamine ja nende kohandamine turu vajadustega ([36]).

(132) Prantsuse ametiasutuste teatatud uus meede vastab selle lähenemisviisi tingimustele: meetme abil toetatakse hobusekasvatussektorit, mida kasutavad kõik maksukohustuslastest interneti vahendusel sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajad. Seega tuleb abi võimaliku siseturuga kokkusobivuse kontrollimiseks veenduda, et maksu abil rahastatavad kulud oleksid seotud ühise huviga. Lisaks sellele, võttes arvesse kehtestatava maksulaadse lõivu tihedat seost hobuste võiduajamiste ühingute toetamisega, ([37]) on menetluse algatamise otsuses osutatud, et abi siseturuga kokkusobivuse üle otsustamisel tuleb ühtlasi veenduda abi kokkusobivuses Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabaduse põhimõttega ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 110 sätestatud mittediskrimineerimise põhimõttega ([38]).

(133) Vastavalt põhjenduses 136 toodud lähenemispõhimõttele leiab komisjon, et teatatud meede ei ole seotud kehtivate suunistega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaldamiseks, vaid seda on võimalik lubada otseselt kõnealuse lepingu sätte alusel. Selleks et otsustada, kas abimeede on siseturuga kokkusobiv Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel, kaalub komisjon meetme positiivseid aspekte (ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamine) ja võimalikke negatiivseid aspekte (kaubavahetuse ja konkurentsi häirimine) ([39]). Meedet vaadeldakse kolmes etapis järgmiste küsimuste alusel:

1. Kas meede on suunatud selgelt määratletud ühist huvi pakkuva eesmärgi täitmisele?

2. Jaatava vastuse korral, kas meede on kohane ühist huvi pakkuva ülesande lahendamiseks? Seejuures tuleb vaadelda järgmisi küsimusi:

   a) kas abi näol on tegemist asjakohase vahendiga või on võimalik ette näha teisi või asjakohasemaid vahendeid?

   b) kas abil on innustav mõju?

   c) kas abi on püstitatud eesmärgiga võrreldes proportsionaalne?

([34]) Prantsusmaa ametiasutused on väitnud, et Prantsusmaal makstud preemiad ja toetused on Euroopa keskmisest tasemest kõrgemad.

([35]) PMU peadirektor Philippe Germond on märkinud ajakirjas Les Echos ilmunud artiklis, et Prantsusmaa hobuste võiduajamiste kihlvedusid vahendavate välismaa ettevõtjate arv on oluliselt kasvanud, 2010. aastal näiteks enam kui 20 % võrra. Samas artiklis toob ta välja PMU ja ühe Kreeka vahendaja vahel sõlmitud olulised lepingud ning lepingu Belgia ettevõtjaga Ladbrokes kihlvedude vahendamiseks.

([36]) Mõned näited komisjoni menetluspraktikast: abi nr 472/2000 – maksulaadne lõiv, mille abil rahastatakse naha-, marokäännnaha- ja jalatsitööstuse ametkondadevahelise arenduskomitee ühistegevust kõnealuse sektori toetuseks. Abi nr 163/2002: maksulaadne lõiv, mille abil rahastatakse ametkondadevahelise riikliku konjakiameti ühistegevust kõnealuse sektori toetamiseks. Abi nr 496/2000: maksulaadne lõiv, mida võetakse kellade, juveliiri- ja kullassepatoodete pealt ja mille abil rahastatakse kellade, juveliiri- ja kullasepatööstuse ametkondliku arenduskomitee ning kellatööstuse tehnilise keskuse ühistegevust kõnealuse sektori toetamiseks.

([37]) Makstava abi suurus sõltub otseselt maksust saadava tulu suurusest.

([38]) Vt menetluse alustamise otsuse põhjendus 57.

([39]) Vt riigiabi tegevuskava – Vähem ja paremini suunatud riigiabi: riigiabireformi kava 2005–2009, KOM(2005) 107 (lõplik), lõiked 19 ja 20.

3. Kas konkurentsi ja kaubavahetuse häirimine on sedavõrd piiratud, et meetme üldine mõju on positiivne?

9.2.1 *Ühist huvi pakkuv eesmärk*

(134) Jaotades kihlvedudega seotud hobuste võiduajamiste rahastamise kohustuse ühetaoliselt interneti vahendusel sõlmitud kihlvedude vahendajate vahel, võimaldab meede tagada nendele vahendajatele võrdse konkurentsiolukorra uuel hobuste võiduajamiste kihlvedude liberaliseeritud turul. Seejuures toetab meede ka interneti hasartmängude turu vabastamisega seatud eesmärki ja vastab Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 56 sätestatud teenuste Euroopa Liidus osutamise vabaduse põhimõttele.

(135) Interneti hasartmängude turu konkurentsile vabastamine Prantsusmaal on vastavuses ka eesmärkidega, mis on sätestatud Euroopa Komisjoni 24. märtsi 2011. aasta rohelises raamatus interneti hasartmängude kohta siseturul, mille kohaselt tuleb toetada liikmesriikide õigusliku raamistiku väljakujundamist interneti hasartmängude jaoks ning tagada suurem õiguskindlus kõikide asjaomaste huvirühmade jaoks ([40]).

(136) Samuti on interneti hasartmängude turu konkurentsile vabastamine Prantsusmaal vastavuses ka eesmärkidega, mis on sätestatud komisjoni 23. oktoobri 2012. aasta teatises interneti hasartmängude kohta, mille kohaselt tuleb toetada liikmesriikide õigusliku raamistiku väljakujundamist interneti hasartmängude jaoks ning tagada seeläbi suurem õiguskindlus kõikide asjaomaste huvirühmade jaoks ([41]).

(137) Lisaks sellele soodustab teatatud meede hobuslaste tootmise ratsionaalset arengut ning hobusekasvatust, mille näol on samuti tegemist ühise huviga. Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiivi 90/428/EMÜ (võistlushobustega kauplemise ja võistlustel osalemise tingimuste kohta) põhjendustes ([42]) tunnistab komisjon üldise huvina hobuslaste ratsionaalset arendamist ja meenutab, et „hobuslaste ja eriti hobuste aretamine ja kasvatamine kuulub põllumajandussektori tegevusalasse; see on sissetulekuallikas põllumajandusega tegeleva elanikkonna ühele osale".

(138) Komisjon leiab seetõttu, et Prantsusmaa ametiasutuste teatatud abimeede on suunatud selgelt määratletud üldist huvi pakkuvate eesmärkide täitmisele.

9.2.2 *Meetme asjakohasus*

(139) Abimeedet saab käsitleda vajaliku ja tasakaalustatuna, kui selle näol on tegemist asjakohase vahendiga, mis võimaldab saavutada püstitatud avalikku huvi pakkuvat eesmärki, kui sellel on innustav mõju abi saajate jaoks ja kui see ei kahjusta konkurentsi.

([40]) Euroopa Komisjon. Roheline raamat interneti hasartmängude kohta siseturul, KOM(2011) 128 (lõplik), lk 7.

([41]) Euroopa Komisjon. Interneti hasartmängusid käsitleva tervikliku Euroopa raamistiku suunas, KOM(2012) 596, lk 4.

([42]) EÜT L 224, 18.8.1990, lk 60–61.

9.2.3 *Abi on asjakohane vahend*

(140) Prantsusmaa valitsus otsustas liberaliseerida interneti kaudu sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude turu. Enne kõnealust liberaliseerimist rahastati hobuste võiduajamisi peaaegu täies ulatuses tuludest, mida said võiduajamiste kihlvedude pealt PMU vahendusel hobuste võiduajamiste ühingud. Abimeetme eesmärk on jaotada hobuste võiduajamiste korraldamise kulude rahastamine kõikide ettevõtjate vahel, kes tegelevad interneti vahendusel sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldamisega Prantsusmaa turul. Seega saab meetme abil tagada võrdse konkurentsiolukorra kõikide hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate jaoks ja see aitab vältida olukorda, kus PMU konkurendid hõivavad turuosa interneti vahendusel sõlmitavate kihlvedude turul, osalemata hobuste võiduajamiste korraldamise kulude rahastamises. Seega aitab meede tagada hobuste võiduajamiste püsimajäämist ja sellest tulenevat positiivset mõju hobusekasvatusele ja kogu hobustega seotud sektorile.

(141) 24. märtsi 2011. aasta rohelises raamatus interneti hasartmängude kohta siseturul märgib komisjon: „Hobuste võiduajamise üks omapära teiste spordialadega võrreldes on see, et selle peamiseks publikuks on hasartmängurid. Seega sõltub hobuste võiduajamise elujõulisus, rohkemal määral kui muude spordiürituste puhul, sellest, et valdkonda reinvesteeritaks piisav osa hasartmängutuludest" ([43]).

(142) Eelnevalt toodud asjaolude valguses tuleb Prantsusmaa ametiasutuste teatatud meedet pidada asjakohaseks selleks, et saavutada hobuste võiduajamiste püsimajäämine ja tagada võrdne konkurentsiolukord uuel hobuste võiduajamiste kihlvedude liberaliseeritud turul.

9.2.4 *Abi innustav mõju*

(143) Kui meedet ei võetaks, viiks konkurentsi areng hobuste võiduajamiste kihlvedude sektoris pikaajalises plaanis hobuste võiduajamiste ühingute tulude vähenemisele, mis tooks kaasa kõnealuse sektori taandarengu või isegi kadumise.

(144) Võttes arvesse asjaolu, et hobuste võiduajamiste ühingute tegevust rahastatakse hobuste võiduajamiste kihlvedude pealt saadava tulu abil, avaldab meede otsest mõju hobuste võiduajamiste ühingute tegevusele, innustades neid jätkama ja edasi arendama hobuste võiduajamistega seotud tegevust.

9.2.5 *Abi proportsionaalsus*

(145) Abimeetme eesmärgiks on tagada kihlveoga võiduajamiste korraldamisega otseselt seotud kulude ühetaoline jagamine kõigi hobuste võiduajamoste korraldajate vahel. Maksumäära arvutamise mehhanism tagab, et interneti vahendusel sõlmitud kihlvedudelt võetava maksu määr ja sellest tulenevalt ka hobuste võiduajamiste ühingutele antava abi suurus ei saa ületada ühist huvi pakkuva eesmärgi täitmise kulude kogusummat.

([43]) Euroopa Komisjoni 24. märtsi 2011. aasta roheline raamat interneti hasartmängude kohta siseturul [KOM(2011) 128 (lõplik)], vt lk 35.

(146) Kõik muud hobuste võiduajamiste ühingute kulud jäävad nende endi kanda, sõltumata sellest, kas tegemist on kihlveoga või kihlveota võiduajamiste kuludega või kuludega, mida on võimalik hüvitada PMU-le, kuid mitte teistele hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajatele.

(147) Eelneva põhjal leiab komisjon, et abimeede vastab proportsionaalsuse põhimõttele.

9.2.6 *Mõju konkurentsile ja liikmesriikide vahelisele kaubandusele*

(148) Hobuste võiduajamiste ühingutele antav abi võib kahjustada Euroopa hobuste võiduajamiste korraldajate vahelist konkurentsi, kui tegemist on ebaproportsionaalse abiga. Et tegemist on proportsionaalse abiga (vt põhjendused 145–147), puudub meetme abil Prantsusmaa hobuste võiduajamiste ühingutele ebaproportsionaalse eelise andmise oht.

(149) Lisaks sellele võivad esineda abimeetme teatud negatiivsed mõjud konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele, kui ilmneb, et abi rahastamisviis, antud juhul interneti vahendusel hobuste võiduajamiste kihlvedudelt võetava maksu abil, on vastuolus Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabaduse põhimõttega ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 110 sätestatud mittediskrimineerimise põhimõttega. Toodud analüüsi põhjal välistab komisjon selliste negatiivsete mõjude ilmnemise. Vaadeldav meede tervikuna on konkurentsi toetav, kuivõrd see võimaldab tagada võrdse konkurentsiolukorra interneti vahendusel hobuste võiduajamiste kihlvedusid korraldavate ettevõtjate vahel.

9.2.7 *Maksu kokkusobivus teenuste osutamise vabaduse põhimõttega ja mittediskrimineerimise põhimõttega*

(150) Komisjon määras kindlaks diskrimineerimise ja teenuste osutamise vabaduse tõkestamise kolm võimalikku tasandit, mida järgnevalt kirjeldatakse seoses teatatud meetmega. Prantsusmaa ametiasutused andsid vastuse kõikidele komisjoni tuvastatud ohtudele, muutes esialgse teatisega hõlmatud meedet või täiendades seda piisavate kohustustega.

9.2.8 *Teatud preemiate maksmisega seotud diskrimineerimine*

(151) Komisjon vaatles probleemi, mis seisnes selles, et hobusekasvatajad ja omanikud saavad toetust, kui nad piirduvad üksnes Prantsusmaal sündinud ja kasvatatud hobustega (tegemist oli galopisõitudes kasutatavate hobustega). Sellisel juhul võetaks väljaspool Prantsusmaad asuvatelt Euroopa kihlvedude vahendajatelt maksu, mida kasutatakse selliste toetuste maksmiseks, mis on määratud ainult Prantsusmaal sündinud ja kasvatatud hobuste kasvatajate ja omanike toetamiseks.

(152) Eelmises põhjenduses toodud probleemi lahendamiseks otsustasid Prantsusmaa ametiasutused jätta maksu abil rahastatavate ühiste kulude arvestusest välja kõik toetused, mida makstakse üksnes Prantsusmaal sündinud ja kasvatatud hobuste eest (vt põhjendus 103).

9.2.9 *Diskrimineerimine hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate vahel seoses maksust saadava tuluga*

(153) Maks, mille abil kantakse vahendeid üle PMU konkurentidele ja hobuste võiduajamiste ühingutele, kes tegelevad samuti interneti vahendusel sõlmitavate kihlvedudega, oleks diskrimineeriv juhul, kui selle abil rahastataks hobuste võiduajamiste ühinguid ja PMU-d suuremal määral kui teisi kihlvedude vahendajaid.

(154) Komisjon leiab, et oht diskrimineerimise tekkeks hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate vahel seoses maksuga seotud eelistega on välistatud, kui kulude rahastamise näol on tegemist hobuste võiduajamiste kihlvedude kõigi korraldajate ühise huviga.

(155) Samas leiab komisjon, et kui kõnealused ühiseid huve väljendavad kulud peaksid muutuma, tuleb kõnealuste kulude muutumise suhtes, mis on peamiselt tingitud hobuste võiduajamiste ühingute tehtud otsustest eeskätt makstavate teotuste osas, kohaldada kontrollimeetmeid. Tuleb vältida olukorda, kus hobuste võiduajamiste ühingutel tekib soov osaliselt PMU konkurentide vahenditest rahastatavaid toetusi läbi mõtlemata suurendada, mis tooks kaasa kõnealuste konkureerivate ettevõtjate suhtes suurema maksu kohaldamise.

(156) Selle ohu vältimiseks ja ühiste huvidega seotud kulude hoidmiseks mõistlikul tasemel kohustuvad Prantsusmaa ametiasutused rakendama järgmisi kontrollimeetmeid.

— Hobuste võiduajamiste ühingute range kontrollimine toimub riigi teostatava finantskontrolli abil, eeskätt põllumajandus- ja majandusministeeriumi ning rahandusministeeriumi kaudu, kes kontrollivad kõikide hobuste võiduajamiste ühingute finantstulemusi vastavalt 5. mai 1997. aasta dekreediga nr 97-456 (hobuste võiduajamiste ühingute ja kihlveokassa kohta) sätestatud korrale; kõnealuse dekreedi V jaotis kannab pealkirja „*Finantskontroll*”.

— Eeskirjadele vastavuse kontroll, mida teostab kontrollikoda kõikide maksulaadsest lõivust kasusaajate suhtes.

(157) Komisjon leiab, et toodud kontrollimeetmed võimaldavad Prantsusmaa ametiasutustel tagada, et ühise huviga seotud kulude muutumine jääb mõistlikesse piiridesse ning ei suurenda tulusid, mida hobuste võiduajamiste ühingud saavad maksu kehtestamisest. Ühist huvi esindavate kulude muutumist kontrollib ka komisjon aruande alusel, mille koostavad Prantsusmaa ametiasutused meetme rakendamise kohta (vt põhjendus 94).

9.2.10 *Diskrimineerimine hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate vahel seoses kohustusega maksu tasuda*

(158) Tuleb silmas pidada, et PMU on monopoolne ettevõtja müügipunktides sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude osas ning saab seetõttu kasutada kihlveoga võiduajamisi, ilma et sellega kaasneks kohustust maksta

maksulaadset lõivu. Komisjon leiab, et on oluline veenduda, et samalaadselt interneti vahendusel sõlmitavate hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldajate tuludega, sealhulgas ka PMU enda tuludega, toetaks ka PMU monopoliseisundist tulenevad tulud samalaadselt kihlveoga võiduajamiste korraldamise rahastamist.

(159) Prantsusmaa ametiasutused leiavad, et müügipunktides sõlmitavate kihlvedude ja interneti vahendusel sõlmitavate kihlvedude olukord on sarnane, tuues välja järgmised põhjused.

— PMU monopoliseisundist tulenevad tulud, mis suunatakse tagasi hobusekasvatusse, on põhimõtteliselt oluliselt suuremad kui interneti vahendusel sõlmitavate kihlvedude pealt tasutav maks. 2010. aasta seaduse alusel hobusekasvatusse 2011. ja 2012. aasta jooksul tagasisuunatud summad moodustasid ligi 10 % panuste summast (aruanne müügipunktides sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedudest tuleneva PMU puhastulu kohta). See 10 % suurune määr on selgelt suurem kui interneti vahendusel sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedude maks, mille määr on 5,6 %.

— Hobuste võiduajamise ühingud, kes kuuluvad PMU haldusnõukogusse ja eeskätt emaettevõtjad, kellele kuulub 40 % häältest, on huvitatud sellest, et PMU makstav toetus, mis määrab kindlaks nende ressursside taseme, ei väheneks, sest PMU toetuse mis tahes vähenemine mõjutaks mitte üksnes kihlveoga võiduajamiste korraldamist, vaid samuti ka kihlveota võiduajamiste korraldamist, mida rahastatakse üksnes vahenditest, mis PMU suunab tagasi hobusekasvatuse valdkonda.

(160) Prantsuse ametiasutused võtsid samas endale kohustuse paluda PMU-lt tema haldusnõukogu koosseisu liikmeteks olevate riigi esindajate kaudu, kes esindavad 40 % häältest, maksta hobusekasvatuse sektori toetuseks igal aastal interneti vahendusel sõlmitud kihlvedudest saadud maksulaadse lõivuga võrdse või sellest suurema osa PMU tuludest, mis pärinevad müügipunktides sõlmitud hobuste võiduajamiste kihlvedudest.

(161) Juhul kui PMU esitab eelarve, milles on hobusekasvatuse sektorisse ette nähtud tagasi suunata väiksemas ulatuses vahendeid, kui tuleneb interneti vahendusel sõlmitud kihlvedudelt võetavast maksust ja kui hobuste võiduajamiste ühingud kinnitavad sellise eelarve, jättes PMU haldusnõukogusse kuuluvad riigi esindajad seega vähemusse, kohustuvad Prantsusmaa ametiasutused tagama, et pädevad ministrid kasutavad oma õigust lükata eelarve tagasi, vastavalt pädevusele, mis on neile antud 5. mai 1997. aasta dekreedi nr 97-456 (hobuste võiduajamiste ühingute ja kihlveokassa kohta) artikli 33 alusel, milles on öeldud, et hobuste võiduajamiste ühingute ja artikli 12 lõikes I osutatud ühisorganisatsioonide [sealhulgas PMU] eelarved ja nende eelarvete majandusaasta kestel tehtud muudatused jõustuvad alles pärast seda, kui neile on saadud artiklis 34 osutatud ametiasutuste heakskiit. Nimetatud heakskiit loetakse antuks juhul, kui kõnealused ametiasutused ei tee otsust ühe kuu jooksul alates dokumentide kättesaamisest. Kui otsust ei ole tehtud enne majandusaasta algust, ei või teha ühtegi investeerimiskulutust ja jooksva aasta puhul võib kuni eelarve kinnitamiseni kasutada eelmise aasta eelarves olevat tegevuskulude mahtu, mida on vähendatud 5 % võrra.

(162) Komisjon leiab, et Prantsusmaa ametiasutuste võetud kohustused tagavad neutraalse maksustamise müügipunktide vahendusel sõlmitavate kihlvedude ja interneti kaudu sõlmitavate kihlvedude suhtes, kusjuures võetakse arvesse erisuhteid PMU, hobuste võiduajamiste ühingute ja riigi vahel. Seda punkti kontrollib ka komisjon aruande alusel, mille Prantsusmaa koostab meetme rakendamise kohta (vt põhjendus 94).

(163) Komisjon lõpetab käesoleva analüüsi järeldusega, et maks, mille abil rahastatakse hobuste võiduajamiste ühingule antavat abi, on kokkusobiv teenuste osutamise vabaduse ja mittediskrimineerimise põhimõtetega. Meetme rahastamise viis ei mõjuta kaubavahetusi tingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Seetõttu leiab komisjon, et meede on siseturuga kokkusobiv Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel.

10 **KOKKUVÕTE**

(164) Komisjon on seisukohal, et teatatud abimeetme näol on tegemist riigiabiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 toodud tähenduses.

(165) Samas leiab komisjon, et meetme puhul on täidetud tingimused, mis võimaldavad seda lugeda siseturuga kokkusobivaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel.

(166) Komisjon märgib eeskätt, et muudatused, mis Prantsusmaa tegi seoses abimeetme rahastamisviisiga, võimaldasid tagada meetme vastavuse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabaduse põhimõttele ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 110 sätestatud mittediskrimineerimise põhimõttele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mida Prantsusmaa kavatseb anda hobuste võiduajamiste ühingutele, on siseturuga kokkusobiv vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c.

Seega on abi andmine lubatud.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile.

Brüssel, 19. juuni 2013

Komisjoni nimel
asepresident
Joaquín ALMUNIA